

ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΩΝ ΕΝΤΑΛΜΑΤΩΝ
ΑΙΤΗΣΗ HABEAS CORPUS

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΑΡ. 54/2016

22 Αυγούστου, 2016

[Τ. Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Δ/ΣΤΗΣ]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ SEYED MAHDI RASHIDI
AZAR, ΑΠΟ ΤΟ ΙΡΑΝ, ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΣΤΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ
ΚΡΑΤΗΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΝΝΟΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ
ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΤΥΠΟΥ HABEAS CORPUS

Αιτητής,

- ΚΑΙ -

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΜΕΣΩ

1. ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
2. ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
3. ΑΡΧΗΓΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
4. ΑΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ &
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Καθ' ων η αίτηση

.....

κ. Α. Νεοφύτου, για τον αιτητή
κα Ελ. Γαβριήλ, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η
αίτηση

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Τ. Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Δ.: Ο αιτητής είναι υπήκοος του Ιράν. Το
2004 αφίχθηκε παράνομα στην Κύπρο, μέσω των κατεχομένων και

υπέβαλε αίτηση για άσυλο. Επειδή όμως δεν είχε παρουσιαστεί για εγγραφή, ο φάκελος του έκλεισε και τον Απρίλιο 2006 απελάθηκε στη χώρα του ως απαγορευμένος μετανάστης.

Αργότερα όμως, στις 30.4.2008 λόγω του ότι υπέβαλε στο μεταξύ αίτηση ασύλου στο Ηνωμένο Βασίλειο, μεταφέρθηκε από το Λονδίνο στην Κύπρο με βρετανικό *laissez-passer* εφόσον ενόψει του Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου 343/2003, είναι η Δημοκρατία που είχε την ευθύνη για εξέταση του αιτήματος του. Τότε παραδόθηκε στις αρχές της Δημοκρατίας, οπότε συνελήφθη δυνάμει διαταγμάτων κράτησης και απέλασης που είχαν εκδοθεί την ίδια ημέρα (30.4.2008). Το διάταγμα απέλασης ανεστάλη αυθημερόν. Το διάταγμα κράτησης όμως εκτελέστηκε με αποτέλεσμα ο αιτητής να κρατηθεί μέχρι 20.1.2009 (πρώτη περίοδος κράτησης, σχεδόν 9 μήνες).

Στις 20.1.2009 το διάταγμα κράτησης ακυρώθηκε και ο αιτητής αφέθηκε ελεύθερος με προοπτική να του δοθεί άδεια παραμονής και εργασίας για περίοδο 12 μηνών, υπό τον όρο ότι θα εργοδοτείτο προηγουμένως, κάτι που δεν έγινε.

Εν τω μεταξύ, στις 8.1.2009 το αίτημα του για άσυλο, στα πλαίσια του οποίου ισχυριζόταν ότι είχε υποβληθεί σε βασανιστήρια στη χώρα του, είχε απορριφθεί, όπως απορρίφθηκε αργότερα (13.1.2011) η διοικητική προσφυγή που υπέβαλε ενώπιον της Αναθεωρητής Αρχής Προσφύγων, αλλά και η Αίτηση Ακύρωσης (προσφυγή) υπ' αρ. 392/11 ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η απόφαση του Ανωτάτου δόθηκε στις 4.3.2013 και δεν εφεσιβλήθηκε.

Ενόσω εκκρεμούσε η προσφυγή 392/11, ο αιτητής συνελήφθηκε στις 3/5/2011 για το αδίκημα της παράνομης παραμονής και στις 22.6.2011 καταδικάστηκε σε φυλάκιση 45 ημερών αρχομένης από 4.5.2011, οπότε ήδη η ποινή είχε κατά το χρόνο επιβολής της εκτελεστεί.

Ο αιτητής όμως συνελήφθη στις 23.6.2011 δυνάμει διαταγμάτων κράτησης και απέλασης ημερ. 23.6.2011, ως απαγορευμένος μετανάστης.

Στις 28.7.2011 το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης ζήτησε από τον αιτητή να αναχωρήσει αμέσως από την Κύπρο, χωρίς αποτέλεσμα.

Στις 24.2.2012 ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών έδωσε οδηγίες όπως αφεθεί ελεύθερος με όρους ως προς τη διαμονή του και όπως εξασφαλίσει εργοδότηση, (τεκ. 16) τους οποίους ο αιτητής δεν αποδέχθηκε.

Στις 9.3.2013 εκδόθηκαν εναντίον του νέα διατάγματα κράτησης και απέλασης.

Στις 22.12.2012 ο αιτητής συμπλήρωσε 18 μήνες κράτησης και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών έδωσε εκ νέου οδηγίες όπως αφεθεί ελεύθερος με όρους, περιλαμβανομένων, αυτή τη φορά υποχρέωσης του να αποταθεί στην πρεσβεία του Ιράν και να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες προς έκδοση διαβατηρίου, τους οποίους ο αιτητής δεν αποδέχθηκε (τεκ. 18).

Στις 4.3.2013 το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε, ως άνω, την προσφυγή 392/11.

Στις 20.6.2013 ο Γενικός Διευθυντής κάλεσε τον αιτητή όπως συνεργαστεί για τον επαναπατρισμό του. Την ίδια ημέρα

αποφάσισε όπως ο αιτητής κρατηθεί μέχρι να καταστεί δυνατή η απέλαση του. Προς τούτο ελήφθη υπόψη όπως και στις προηγούμενες φορές ότι η περίπτωση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Νόμου 153(1)/2011 που τροποποιώντας τον περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμο, Κεφ. 105, ενσωμάτωσε την Οδηγία 2008/115/ΕΚ για την επιστροφή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, επειδή η απόφαση για επιστροφή του ως υπήκοος τρίτης χώρας, ήταν συνέπεια ποινικής κύρωσης με αποτέλεσμα οι πρόνοιες του άρθρου 18ΠΣΤ του περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμου (Κεφ. 105 όπως τροποποιήθηκε) να μην βρίσκουν εφαρμογή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 18ΟΕ(2)(β) του εν λόγω νόμου. Υπ' αυτό το πρίσμα καταγράφεται στη σχετική απόφαση (τεκμ. 21) ότι:

«Ως εκ τούτου ο εν λόγω αλλοδαπός μπορεί να κρατηθεί για σκοπούς απέλασης μέχρι να καταστεί δυνατή η απέλαση χωρίς το χρονικό περιορισμό»,

ήτοι το χρονικό πλαίσιο, κατά μέγιστο όριο, των 18 μηνών που καθορίζεται στο άρθρο 18ΠΣΤ για τις περιπτώσεις όπου αυτό εφαρμόζεται.

Σχετική ενημέρωση από την ΥΑΜ για τις ενέργειες που είχαν γίνει μέχρι τις 31.12.2013 (τεκ. 24) καταγράφει ότι ο αιτητής αρνείται κάθε συνεργασία για έκδοση ταξιδιωτικού εγγράφου και ότι ανέφερε πως δεν επιθυμεί να αναχωρήσει από την Κύπρο για το Ιράν ή άλλη χώρα.

Στις 26.5.14 αφέθηκε ελεύθερος, λόγω της μακράς διάρκειας κράτησης του, πλην όμως επειδή δεν εκπλήρωσε και πάλιν τους όρους που είχαν τεθεί, περιλαμβανομένης της έκδοσης ταξιδιωτικού εγγράφου, (τεκ. 25) τα στοιχεία του τοποθετήθηκαν στον κατάλογο καταζητούμενων προσώπων.

Ως εκ των άνω ο αιτητής παρέμεινε υπό κράτηση για μια δεύτερη περίοδο που διήρκεσε από 23.6.2011-26.5.2014 (2 χρόνια και 11 μήνες).

Στις 5.3.2015 συνελήφθη για διάφορα αδικήματα (παράνομη κατοχή περιουσίας, μεταφορά μάχαιρας, απειλή, κλοπή, παράνομη παραμονή, ανησυχία, αλητεία, κοινή επίθεση) και του επιβλήθηκαν από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού συντρέχουσες ποινές φυλάκισης μέχρι 4 μηνών (τεκ. 27).

Στις 13.6.2015 εκδόθηκαν εναντίον του νέα διατάγματα κράτησης και απέλασης ως απαγορευμένος μετανάστης και έκτοτε συνέχισε να κρατείται μέχρι την καταχώρηση της υπό εξέταση αίτησης και μέχρι σήμερα (14 μήνες). Σύνολο κράτησης 58 μήνες, σχεδόν 6 χρόνια.

Ο αιτητής υποβάλλει ότι έστω κι αν είναι ο ίδιος που δεν αποτείνεται στην πρεσβεία του Ιράν για έκδοση διαβατηρίου, επικαλούμενος τον κίνδυνο να συλληφθεί ως αντικαθεστωτικός και να βασανιστεί, όπως ισχυρίζεται ότι έγινε στο παρελθόν, η παρατεταμένη κράτηση του κατέστη αυθαίρετη, εφόσον δεν συναρτάται πλέον με τους σκοπούς απέλασης του. Υπό τις περιστάσεις, ισχυρίζεται, δεν διαφαίνεται να υπάρχουν δυνατότητες διεκπεραίωσης της απέλασης του και δεν λαμβάνεται, ούτε μπορεί να ληφθεί κανένα μέτρο από τις αρχές της Δημοκρατίας, με αποτέλεσμα να μην προωθείται η διαδικασία απέλασης του με τη δέουσα επιμέλεια. Κατά συνέπεια, το παρατεταμένο της κράτησης την θέτει εκτός των πλαισίων νόμιμης κράτησης στοιχειοθετώντας παραβίαση του Άρθρου 11.2 (στ) του Συντάγματος και του αντίστοιχου άρθρου 5.1(στ) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ).

Η Δημοκρατία απαντά κατ' αρχάς υπό μορφή «προδικαστικής ένστασης» ότι το Δικαστήριο στερείται δικαιοδοσίας να εκδικάσει την παρούσα αίτηση, διότι αυτό που κατ' ουσίαν επιδιώκει ο αιτητής είναι η αναθεώρηση της απόφασης της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφύγων. Το γεγονός ότι δεν διατρέχει κίνδυνο να υποστεί βασανιστήρια διαπιστώθηκε ήδη δικαστικά κατά τρόπο τελεσίδικο και αμετάκλητο.

Επί της ουσίας είναι η θέση της Δημοκρατίας ότι ο αιτητής κρατείται δυνάμει των διαταγμάτων κράτησης και απέλασης ημερ. 13.6.2015, τη νομιμότητα των οποίων δεν προσέβαλε. Πέραν τούτου, δεν μπορεί να μέμφεται τη διοίκηση για το παρατεταμένο της κράτησης του, εφόσον ο ίδιος είναι που δεν συνεργάζεται για την απέλαση του και ειδικότερα δεν εξασφαλίζει ταξιδιωτικά έγγραφα αποτεινόμενος στην πρεσβεία της χώρας του, όπως επίσης ο ίδιος είναι που δεν δέχθηκε την απόλυση του υπό όρους. Συνεπώς η κράτηση του είναι καθ' όλα νόμιμη.

Θα πρέπει κατ' αρχάς να σημειωθεί ότι η νομιμότητα της κράτησης δεν αμφισβητήθηκε υπό την έννοια ότι ο αιτητής δεν μπορούσε να κρατηθεί προς το σκοπό απέλασης του. Αυτός είναι λόγος για τον οποίο επιτρέπεται απόκλιση από το απαραβίαστο

της προσωπικής ελευθερίας σύμφωνα με το άρθρο 5.1 (στ) της ΕΣΔΑ και το Άρθρο 11.2 (στ) του Συντάγματος. Ό,τι τέθηκε από πλευράς αιτητή προς εξέταση είναι το κατά πόσο το παρατεταμένο της κράτησης του υπερέβη τον ευλόγως απαιτούμενο για την απέλαση χρόνο ώστε να συνιστά πλέον παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας καθιστώντας την κράτηση αυθαίρετη.

Η δυνατότητα ελέγχου του κατά πόσο μια κράτηση κατέστη εκ των υστέρων παράνομη, με δεδομένη την αρχική νομιμότητα της σύλληψης και κράτησης με σκοπό την απέλαση, έχει αναγνωριστεί τόσο από τη κυπριακή νομολογία (*Essa Morad Khlaief v. Δημοκρατίας κ.α. (2003) 1 Α.Α.Δ. 1402, Habibi Pour Ali Fasel v. Δημοκρατίας, Πολιτική Έφεση αρ. 236/15, ημερ. 31.3.2016*), όσο και από την αγγλική (*R. v. Governor of Durham Prison, ex parte Hardial Singh (1984) WLR 704, Walumba Lumba and Kadian Mighty v. Secretary of State for the Home Department (2011) UKSC 12*) αλλά και από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) (*Mikolenko v. Estonia, Application no. 10664/05, ημερ. 8/10/2009, Abdi v. The United Kingdom, Application no. 37289/12 ημερ. 9.4.2013 και J.N. v. The United Kingdom, Application no. 37289/12, 19.5.2016*).

Όπως εξηγήθηκε στην *Khlaief* και υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια στην *Fasel*, αντανακλώντας το πνεύμα των αποφάσεων των αγγλικών Δικαστηρίων και του ΕΔΑΔ, η κράτηση ως περιορισμός του δικαιώματος της ελευθερίας κατά το Άρθρο 11.2 (στ) «προς το σκοπό απέλασης» δεν μπορεί να καθίσταται αυτοσκοπός με την επ' αόριστο αναβολή της απέλασης. Ελέχθη χαρακτηριστικά στη *Khlaief* ότι η κράτηση:

«Γενόμενη με την προοπτική της απέλασης εξυπακούεται ότι η απέλαση θα γίνει εντός του ευλόγου χρόνου που απαιτείται προς διευθέτηση της. Άλλως ο λόγος της συνέχισης της καταρρέει.»

Κατά παρόμοιο τρόπο το ΕΔΑΔ αποφάσισε στην υπόθεση *Chahal v. The United Kingdom, 15.11.1996, Reports of Judgments and Decisions 1996-V* και επανέλαβε στην *J.N. v. The United Kingdom* ότι:

«any deprivation of liberty under Article 5 paragraph 1 (f) will be justified only for as long as deportation proceedings are in progress. If such proceedings are not prosecuted with due diligence, the detention will cease to be permissible.»

Είναι σ' αυτά τα πλαίσια που το Δικαστήριο έκρινε στην υπόθεση *Khlaief* ότι είχε εξουσία να ελέγξει τη νομιμότητα παρατεταμένης κράτησης προς απέλαση, εξουσία που μόνο με αίτηση habeas corpus μπορεί να ασκηθεί κατά τρόπο αποτελεσματικό. Το αποτελεσματικό της θεραπείας συναρτάται, μεταξύ άλλων, με τη δυνατότητα άμεσης απελευθέρωσης του αιτητή στις κατάλληλες περιπτώσεις (*Louled Massoud v. Malta, no. 24340/08, ημερ. 27.7.2010*).

Τα παραπάνω απαντούν στην «προδικαστική ένσταση»: Το Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να επιληφθεί του θέματος το οποίο τέθηκε με την ορθή διαδικασία.

Το πραγματικό ερώτημα αφορά το κατά πόσον υπό τις περιστάσεις η μακρά περίοδος έχει εκθεμελιώσει τη νομιμότητα της σύλληψης και κράτησης του αιτητή.

Ο αιτητής δεν επικαλέστηκε τα χρονικά όρια που θέτει το άρθρο 18ΠΣΤ και αντιστοίχως η Οδηγία 2008/115/ΕΚ (Άρθρο 15) ορθά αναγνωρίζοντας ότι, για τους λόγους που ήδη έχουν αναφερθεί, η περίπτωση του δεν καλύπτεται από τις εν λόγω πρόνοιες.

Το Άρθρο 5.1(στ) της ΕΣΔΑ και το Άρθρο 11.2 (στ) του Συντάγματος δεν προβλέπουν ανώτατο όριο κράτησης. Πάγια είναι η νομολογία του ΕΔΑΔ ότι το κατά πόσο η διάρκεια των διαδικασιών απέλασης μπορεί να επηρεάσει τη νομιμότητα της κράτησης υπό το φως του Άρθρου 5.1(στ) εξαρτάται αποκλειστικά από τα γεγονότα της υπόθεσης (βλ. νομολογία που αναφέρεται στην προαναφερθείσα *J.K. v. The United Kingdom*).

Αντανακλώντας και πάλιν την ευρύτερα διαμορφωθείσα αρχή που διέπει το ζήτημα, στην υπόθεση *Khlaief* αναφέρεται και υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια στη *Fasel*, ότι, «η κρίση επί του κατά πόσο η κράτηση έχει υπερβεί τον εύλογο χρόνο είναι κρίση πραγματική που πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη όλα τα ενώπιον του Δικαστηρίου δεδομένα». Υποδείχθηκε δε, ότι το ζήτημα πρέπει να συσχετισθεί προς τους λόγους της καθυστέρησης της απέλασης και τις υφιστάμενες δυνατότητες διεκπεραίωσης της.

Κατά την εξέταση πάντως των γεγονότων δεν πρέπει να παραβλέπονται οι βασικές αρχές όπως υποδείχθηκαν στην *J.N. v. The United Kingdom*. Αναφορά έγινε στις κατευθυντήριες αρχές από την προαναφερθείσα υπόθεση *ex parte Hardial Singh (The Hardial Singh principles)*:

«i. The Secretary of State must intend to deport the person and can only use the power to detain for that purpose.

ii. The deportee may only be detained for a period that is reasonable in all the circumstances;

iii. If, before the expiry of the reasonable period, it becomes apparent that the Secretary of State will not be able to effect deportation within that reasonable period he should not seek to exercise the power of detention;

iv. The Secretary of State should act with reasonable diligence and expedition to effect removal.»

Σημειώθηκε, επίσης, ότι η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης υιοθέτησε στις 4.5.2005 είκοσι κατευθυντήριες οδηγίες αναφορικά με τις αναγκαστικές επιστροφές μεταξύ των οποίων η κατευθυντήρια οδηγία 8.1 που προβλέπει ότι *«Any detention pending removal shall be for as short a period as possible.»* Παραπομπή έγινε και στο Ψήφισμα 1707 (2010) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης αναφορικά με τη διοικητική κράτηση των αιτούντων άσυλο και των παρανόμων μεταναστών, όπου προβλέπεται στις παραγράφους 9.1.7 ότι: *«detention shall be proportionate to the objective to be achieved»* και 9.1.10: *«detention must be for the shortest time possible.»*

Εν προκειμένω η περίοδος κράτησης δεν έχει ως αφετηρία την εκτέλεση των διαταγμάτων ημερ. 13.6.2015 τη νομιμότητα του οποίου επικαλέστηκε η Δημοκρατία ως καθοριστική. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο του χρόνου που ο αιτητής παρέμεινε υπό κράτηση που, ως άνω, πλησιάζει τα 6 χρόνια.

Δεν αμφισβητείται η έλλειψη συνεργασίας από πλευράς αιτητή και η σημασία της, ιδιαίτερα κατά την περίοδο που του προτείνονταν όροι αναφορικά με τη διαμονή και την εξασφάλιση εργασίας χωρίς να τίθεται, ευθέως τουλάχιστον, ως όρος απόλυσης η εξασφάλιση ταξιδιωτικών εγγράφων. Αλλά και αργότερα η επιμονή του να αρνείται συνεργασία επικαλούμενος λόγους που ενέπιπταν στη σφαίρα της κριθείσας τελεσίδικα διεκδίκησης του για πολιτικό άσυλο, δεν είχε έρεισμα στο νόμο ή δικαιολογία στα δεδομένα όπως κρίθηκαν.

Σημειώνεται δε, ότι σύμφωνα με έκθεση της Αστυνομίας ημερ. 26.4.2016, διενεργήθηκαν προσωπικές συνεντεύξεις με τον αιτητή στις 7.1.2016, 29.1.2016, 11.2.2016 και 10.3.2016 (τεκ. 32).

Από την άρνηση συνεργασίας για εθελούσιο επαναπατρισμό είναι δυνατό να συνάγεται κίνδυνος διαφυγής. Συνεπώς τέτοια

άρνηση θα πρέπει να συνεκτιμάται στον καθορισμό του ευλόγου της περιόδου κράτησης.

Σημειώνεται παράλληλα η εκδήλωση παράνομης συμπεριφοράς του αιτητή σε περίοδο που αφέθη ελεύθερος. Αναφέρομαι στη συμπεριφορά που οδήγησε, ως άνω, σε καταδίκη του από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού. Περιπλέον, εξετάζεται εναντίον του ποινική υπόθεση αναφορικά με αδικήματα που διαπράχθηκαν κατά τη διάρκεια εξέγερσης, στις 4.4.2016, στο χώρο όπου κρατείται (ΧΩΚΑΜ). Η πιθανότητα διάπραξης σοβαρών αδικημάτων είναι παράγοντας που επίσης λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του ευλόγου της κράτησης εκκρεμούσης της διαδικασίας απέλασης μαζί με τον κίνδυνο διαφυγής (βλ. *R (A) v. Secretary of State for the Home Department (2007) EWCA Civ 804*, όπως παρατίθεται στην *J.N. v. The United Kingdom*).

Δεν παύει όμως το θεμελιωδώς ζητούμενο να παραμένει ο συσχετισμός της κράτησης με μια πραγματική προοπτική απέλασης. Τέτοια προοπτική για να λογίζεται ως πραγματική δεν εξυπακούει ότι θα πρέπει να είναι δυνατός ο προσδιορισμός ή η πρόβλεψη της ημερομηνίας ή της περιόδου απέλασης, όπως αποφασίστηκε στην *R (Muqtaar) v. The Secretary of State for*

the Home Department (2013) 1 WCR 649 όπου ελέχθη ακόμα και ότι «*removal can reasonably be expected to occur and without any certainty that removal will occur at all*» (βλ. και πάλιν *J.N. v. The United Kingdom*). Εν προκειμένω όμως δεν έχει στοιχειοθετηθεί από τη Δημοκρατία ότι υφίσταται πραγματική προοπτική απέλασης, ούτε υπό την παραπάνω ευρεία αντίληψη. Κανένα στοιχείο δεν υποδηλώνει τέτοια προοπτική. Αντίθετα η ίδια η διοίκηση, η Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αστυνομίας, ενημερώνει το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών για αριθμό αλλοδαπών κρατουμένων, περιλαμβανομένου του αιτητή, ότι «*ο επαναπατρισμός των εν λόγω υπηκόων αποτελεί δύσκολο και πολλές φορές αδύνατο εγχείρημα και ότι σε υπηρεσιακό επίπεδο έχουν εξαντλήσει όλα τα περιθώρια εξεύρεσης λύσεων*» (βλ. προαναφερθείσα επιστολή ημερ. 26.4.2016, (τεκ. 32).

Το ΕΔΑΔ στην υπόθεση *J.N. v. The United Kingdom* επί γεγονότων παρόμοιων με την υπό εξέταση, έκρινε ότι

«while it is true that the applicant repeatedly refused to cooperate with the authorities attempts to effect a voluntary removal, the Court does not consider that this can be seen as a “trump card” capable of justifying any period of detention, however long (see the dicta of Lord Dyson in Lumba and

Mighty, referred to at paragraph 36 above; and *Mikolenko*, cited above, para 65). This was accepted by the Administrative Court in its decision of 9 November 2011. Although the court found that lengthy detention could be justified by the applicant's offending, by the realistic fear that he would further offend, and the genuine and reasonable concern that he might abscond, it held that, even given those factors, there had to come a time when "such a sterile tactic as merely sitting and waiting while repeatedly urging the applicant to change his mind, in full expectation that he would not" ceased to be detention genuinely for the purpose of deportation.»

Παρόμοια ήταν τα γεγονότα και στην προαναφερθείσα υπόθεση ***Mikolenko v. Estonia***, όπως προκύπτουν από τη σύνοψη τους στις παρ. 64 και 65 της απόφασης:

«64. The Court observes that the applicant's detention with a view to expulsion was extraordinarily long. He was detained for more than three years and eleven months. While in the beginning of his detention the domestic authorities took steps to have documents issued to him, it must have become clear quite soon that these attempts were bound to fail as the applicant refused to co-operate and the Russian authorities were not prepared to issue him documents in the absence of his signed application, or to accept a temporary travel document the Estonian authorities were ready to issue. Indeed, the Russian authorities had made their position clear in both respects by as early as June 2004. Thereafter, although the Estonian authorities took repeated steps to solve the situation, there were also considerable periods of inactivity. In particular, the Court has been provided with no information on whether any steps with a view to the applicant's deportation were taken from August 2004 to March 2006 (see paragraphs 18 to 33 above).

65. *What is more, the applicant's expulsion had become virtually impossible as for all practical purposes it required his co-operation, which he was not willing to give. While it is true that States enjoy an "undeniable sovereign right to control aliens' entry into and residence in their territory" (see, for example, Saadi, cited above, para 64, with further references), the aliens' detention in this context is nevertheless only permissible under Article 5 para 1 (f) if action is being taken with a view to their deportation. The Court considers that in the present case the applicant's further detention cannot be said to have been effected with a view to his deportation as this was no longer feasible.»*

Επί αυτών των δεδομένων το ΕΔΑΔ κατέληξε στα ακόλουθα:

«68. *The foregoing considerations are sufficient to enable the Court to conclude that the grounds for the applicant's detention – action taken with a view to his deportation – did not remain valid for the whole period of his detention due to the lack of a realistic prospect of his expulsion and the domestic authorities' failure to conduct the proceedings with due diligence.*

There has accordingly been a violation of Article 5 para 1 of the Convention.»

Η άρνηση συνεργασίας για επαναπατρισμό συζητήθηκε και στην προαναφερθείσα υπόθεση **Abdi v. The United Kingdom** με αναφορά στη **Mikolenko** ως ακολούθως:

«74. *The Court finds this approach consistent with the one it took in Mikolenko v. Estonia (see paragraph 58 above). In*

that case, the Court did not suggest that the applicant's refusal to co-operate with his deportation was irrelevant; however, in view of the extraordinary length of his detention and the fact that his removal had for all practical purposes become virtually impossible, it accepted that his continued detention was no longer being effected with a view to his deportation.»

Οι ίδιες διαπιστώσεις ισχύουν εν προκειμένω a fortiori λόγω του εξαιρετικά μακρού χρόνου κράτησης, παρά τη διαπίστωση από την ίδια τη διοίκηση περί εξάντλησης όλων των περιθωρίων για εξεύρεση λύσης προς απέλαση. Όπως προκύπτει κατίσχυσε η εσφαλμένη αντίληψη ότι η μη εφαρμογή των περιορισμών του άρθρου 18ΠΣΤ επέτρεπε την κράτηση του αιτητή για τη μακρά περίοδο που κρατήθηκε. Ας σημειωθεί ότι η διοίκηση αδικαιολόγητα επέδειξε εμμονή και η κράτηση συνεχίστηκε και μετά από εισήγηση της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για απόλυση του αιτητή ενόψει διαπίστωσης για ανυπαρξία προοπτικής απέλασης.

Υπό τις περιστάσεις, παρά την άρνηση συνεργασίας εκ μέρους του, η παρατεταμένη για τόσο εξαιρετικά μεγάλο διάστημα κράτηση του αιτητή, κατέστη ενέργεια αυθαίρετη και κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων της ΕΣΔΑ και του Συντάγματος. Δεν είναι αναγκαίο για τους σκοπούς της παρούσας

διαδικασίας να προσδιορισθεί ο χρόνος που κατέστη παράνομη. Αρκεί τέτοια διαπίστωση με αναφορά στον ουσιώδη χρόνο της ιδιαίτερης αυτής διαδικασίας.

Η αίτηση εγκρίνεται. Διατάσσεται η άμεση απελευθέρωση του αιτητή. Τα έξοδα της αίτησης, όπως θα υπολογιστούν από τον Πρωτοκολλητή, επιδικάζονται υπέρ του αιτητή. Τα έξοδα για μετάφραση να καταβληθούν από τη Δημοκρατία.

Τ. Θ. Οικονόμου, Δ.